

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Cséry Kont ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Gajda Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen - akinek pernyertessége érdekében dr. Hubai Károly ügyvéd által képviselt beavatkozott - munkaviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Pécsi Munkaügyi Bíróságnál 2.M.851/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.065/2009/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.065/2009/4. számú ítéletének azon részét, mellyel helybenhagyta a munkaügyi bíróság ítéletének a további elmaradt munkabérre vonatkozó elutasító rendelkezését, hatályon kívül helyezi, a Pécsi Munkaügyi Bíróság 2.M.851/2007/43. számú ítéletét e körben részben megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek további 202.965 (kettőszázkettőezer-kilencszázhatvanöt) forint elmaradt munkabért és annak 2008. augusztus 3-tól a kifizetésig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet nem érinti.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, és az államnak - felhívásra - 12.200 (tizenkettőezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes lakatos munkakörben fennálló munkaviszonyát az alperes 2007. május 30-án kelt rendes felmondással 2007. július 22-ével megszüntette. A felperes keresetében - többek között - a jogellenesség megállapítását és annak jogkövetkezményeként elmaradt munkabére megfizetését kérte 2007. december 30-ig 130.241 forint, 2008. január 1-től pedig - az alperesnél végrehajtott bérfejlesztésre figyelemmel - 144.568 forint havi átlagkeresettel számolva.

A Pécsi Munkaügyi Bíróság 2.M.851/2007/43. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, a munkaviszony a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedése napján szűnik meg. Kötelezte az alperest - többek között - elmaradt munkabér jogcímén 896.747 forint és annak késedelmi kamata, valamint 2008. november 20-tól a munkaviszony megszüntetése jogellenességét megállapító határozat jogerőre emelkedésének napjáig napi 1966 forint megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes elmaradt munkabér iránti igényét elutasította.

A munkaügyi bíróság a felperes elmaradt munkabérét a máshonnan megtérült jövedelme beszámításával az alperes által igazolt 130.241 forint havi átlagkeresettel határozta meg a teljes időszak tekintetében.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak részbeni megváltoztatását és a felperes teljes keresetének elutasítását kérte. A felperes csatlakozó fellebbezésében többek között az elmaradt munkabére összegének 144.568 forint havi átlagkereset figyelembevételével történő felemelését kérte.

A Baranya Megyei Bíróság 2009. március 5-én kelt 1.Mf.20.065/2009/4. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét a per főtárgyára vonatkozó fellebbezett részében helybenhagyta.

Indokolása szerint a munkaügyi bíróság az átlagkereset számításakor az Mt. 152. §-a szerint járt el. A felperes által hivatkozott alapbérfejlesztés az átlagkereset számítása alapjául szolgált időszakra tekintettel nem volt figyelembe vehető.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben azt sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok az elmaradt munkabére számításakor az Mt. 152. § (4) bekezdésében az átlagkereset számítás alapjára előírt rendelkezésre figyelemmel értékelés nélkül hagyták, hogy az alperes 2008. január 1-től ténylegesen általános alapbérfejlesztést hajtott végre. E körben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és 144.568 forint havi átlagkereset figyelembevételével 2008. január 1-től kezdődően az elmaradt munkabére megítélését. Érvelése szerint, ha az alperes

nem szüntette volna meg jogellenesen a munkaviszonyát, az alapbére és ezzel az átlagkeresete is ugyanúgy, ahogy az alperes többi fizikai munkavállalójának emelkedett volna, ezért az esetében az így megemelkedett bér kifizetése maradt el. A felperes a jogerős ítéletnek arra vonatkozó megállapítását is sérelmezte, miszerint kártérítésre való hivatkozásával megváltoztatta keresete ténybeli és jogi alapját, ami a másodfokú eljárásban meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül. A felperes e körben azt hangsúlyozta, hogy a csatlakozó fellebbezésében nem jelentett be újabb kártérítési igényt, csak a megtérítendő elmaradt munkabérével összefüggésben hivatkozott az Mt. 174. §-án alapuló eseti döntésekre.

Az alperes és a beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.

A felperes a jogellenes munkaviszony megszüntetés jogkövetkezményeként elmaradt munkabér iránti igényt 2007. július 23-tól a jogellenességet megállapító ítélet jogerőre emelkedése napjáig terjesztett elő, melyet az eljáró bíróságok az Mt. 100. § (6) bekezdése alkalmazásával meg is ítélték. Eszerint a felperest - a máshonnan megtérülő jövedelmére is figyelemmel - 2007. július 23-tól 2008. november 19-ig 896.747 forint, 2008. november 20-tól 2009. március 5-ig napi 1966 forint illeti meg. Az eljáró bíróságok az elmaradt munkabér összegét az alperes által igazolt 130.241 forint havi átlagkereset figyelembevételével határozták meg. Jogi álláspontjuk szerint a munkaviszony jogellenes megszüntetését követően a munkáltatónál végrehajtott bérfejlesztés az átlagkereset számítását, és ebből következően az elmaradt munkabér számításakor az átlagkeresettel meghatározott elérhető munkabér összegét az Mt. 152. § (4) bekezdésére figyelemmel nem érinti. Ez az álláspont ellentétes az évek óta követett egységes bírói gyakorlattal, ezért jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján a tényállást azzal egészíti ki, hogy az alperes 35. sorszám alatt bejelentette, miszerint 2008. január 1-től bérfejlesztést hajtott végre, melynek mértéke a fizikai munkát végző munkavállalók esetében átlagosan 11 százalék volt. Ennek alapját képezte az alperes munkáltató és a V. Szakszervezet helyi szerve között a 2008. évi bérfejlesztés és juttatások tárgyában létrejött

megállapodás, mely tartalmazta, hogy a fizikai dolgozók 11 százalékos béremelésben részesülnek. Az alperes a perben maga sem vitatta, hogy a lakatos munkakörű felperest a béremelés a munkaviszonya megszüntetése hiányában érintette volna. Kizárólag arra hivatkozott, hogy az átlagkereset számítás Mt. 152. §-a szerinti szabályai kognensek.

Az Mt. 100. § (6) bekezdése az elmaradt munkabér tekintetében nem utal az Mt. 152. § alkalmazására. A jogellenesség miatt járó elmaradt munkabér tekintetében a bírói gyakorlat alakította ki az átlagkeresettel történő számítást (EBH 971., BH 1995.547.). Az átlagkereset számítás a munkában nem töltött idő alatt a munkavégzés esetén valószínűleg elérhető kereset megközelítő megállapítására irányul. Ezért nem hagyható figyelmen kívül, hogy a munkavállaló munkabére változhat, így változhat abban az időszakban is, amely alatt ténylegesen munkát nem végzett, de utóbb a munkáltatói intézkedés jogellenessége miatt a munkaviszonyát fennmaradónak kell tekinteni. Ebből következően olyan bizonyított bérfejlesztést, amely megállapíthatóan azon munkavállalót is érintette volna, akinek a munkaviszonyát a munkáltató jogellenesen megszüntette, a jogellenesség jogkövetkezményei körében - a törvény jóvátételre, kompenzációra irányuló céljára is tekintettel - figyelembe kell venni. Ugyanis csak ez esetben kerül a munkavállaló olyan helyzetbe, mintha a munkaviszonya nem szűnt volna meg.

Az előbbiekre tekintettel az eljáró bíróságok tévedtek, amikor a 2008. január 1-től 2009. március 5-ig (a jogerős ítélet meghozatalának napjáig) terjedő időszakra számított elmaradt munkabért nem a végrehajtott bérfejlesztés mértékére tekintettel meghatározott havi 144.568 forinttal határozták meg. Minthogy a máshonnan megtérülő jövedelem összege ezen időszakra a havi 130.241 forinttal meghatározott elérhető jövedelemből levonásra került, a felperesnek 14 hónap és 5 napra számolva a 144.568 forint és a 130.241 forint különbözeteként jelentkező havi 14.327 forint, napi 477 forint jár. A Legfelsőbb Bíróság a késedelmi kamat kezdő időpontját ezen időszak középarányos időpontjától kezdődően állapította meg.

A jogerős ítélet jogszabálysértően hivatkozott a Pp. 247. § (1) bekezdésére, és tévesen állapította meg, hogy a felperes a másodfokú eljárásban megváltoztatta a keresete ténybeli és jogi alapját. A felperes megállapíthatóan ugyanis mindvégig lényegében azt kérte, hogy a bíróság 2008. január 1-től végrehajtott bérfejlesztést vegye figyelembe az elmaradt munkabér összegének megítélésékor. Kártérítési igényhez kapcsolódó jogesetek szerinti számítási módokra történő hivatkozása ezért ezt az igényét érdemben nem érintette.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek azon részét, mellyel helybenhagyta a munkaügyi bíróság ítéletének a további elmaradt munkabérre vonatkozó elutasító rendelkezését, a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét e körben részben megváltoztatta és az alperest további elmaradt munkabér megfizetésére kötelezte.

A felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával a felperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

Az alperes a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére köteles az állam javára.

Budapest, 2010. szeptember 8.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő